

Skrifstofa Alþingis
Umhverfis- og samgöngunefnd
Kirkjustræti
101 Reykjavík

Múlaþing, 23. september 2026
númer erindis 202609164

Umsögn Múlaþings um **4. mál, lagt fram að nýju á 158. löggjafarþingi. Þingskjal 832 - Frumvarp til laga um breytingu á lögum um varnir varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum og lögum um Vegagerðina, framkvæmdastofnun samgöngumála (markmið, nýting eigna, framkvæmdaumsjón).**

Umhverfis- og framkvæmdaráð tók til umfjöllunar ofangreint frumvarp á 177. fundi sínum þann 16. mars 2026 og var eftirfarandi umsögn samþykkt.

Umhverfis- og framkvæmdaráð Múlaþings fagnar sérstaklega þeirri breytingu að kostnaðarhlutfall ofanflóðasjóðs vegna viðhalds á varnarmannvirkjum sé hækkað úr 60% í 99% og að umsýsla með reikninga vegna þessa verkefna sé einfölduð frá því sem nú er en leggur áherslu á að áfram sé virk þátttaka starfsmanna og stjórnsýslu sveitarfélags vegna allrar ákvörðunartöku og framkvæmdar vegna þessara verkefna.

Þar sem frumvarpið er að meginstefnu óbreytt vísar umhverfis- og framkvæmdaráð Múlaþings til fyrri umsagnar sinnar um málið og ítrekar hana vegna endurflutnings þess á 158. löggjafarþingi.

Ráðið bendir á að í einhverjum tilfellum getur fallið til nokkur kostnaður á sveitarfélag af niðurrífi og förgun á húsum sem keypt hafa verið upp og ekki tekst að selja til flutnings og þarf að vera mögulegt fyrir sveitarfélag að leita til ofanflóðasjóðs vegna þessa kostnaðar. Í greinargerð frumvarpsins er fyrri ábendingum Múlaþings svarað á þann veg að slíkar framkvæmdir hafi fengið styrk úr ofanflóðasjóði og sé því ekki talin þörf á að breyta lögunum vegna þessa. Múlaþing telur hins vegar mikilvægt að heimildin sé til staðar í lögum svo ekki leiki vafi á gildi hennar.

Gerð er athugasemd við að í fyrirliggjandi frumvarpi sé ekki gert ráð fyrir að koma til móts við eigendur atvinnuhúsnæða á hættusvæðum hvað varðar öryggi og eignir, til jafns við almenning. Vísað er til álits Múlaþings um mál nr. 216/2023 í Samráðsgátt – Skýrslu um mat á þörf fyrir varnarmarkmið og viðbúnað vegna ofanflóðahættu á atvinnusvæðum á Íslandi, dags. 21. nóvember 2023 (sjá fylgiskjal). Í viðauka I í ofangreindri skýrslu eru teknar saman upplýsingar um fasteignir á C-svæðum, m.a. í Seyðisfirði, sem skilgreindar eru sem atvinnuhúsnæði eða annarskonar byggingar (annað en íbúðarhúsnæði) þar sem kemur fram að heildar fasteignamat þeirra er 1.381 milljónir. Þessar fasteignir er ekki hægt að nýta að fullu og notkun þeirra mjög takmörkuð þegar breytingar verða á atvinnuháttum. Þannig verða heil atvinnusvæði dæmd til að verða með tímanum til sífellt umfangsminni rekstrar eða sem geymslur.

Þrátt fyrir að meginmarkmið laga nr. 49/1997 um varnir gegn ofanflóðum sé að tryggja öryggi fólks hefur löggjöfin einnig haft markmið að stuðla að verndun mannvirkja/verðmæta og snert byggðaleg sjónarmið í þágu samfélagslegra hagsmuna. Ætti því einnig að leggja

Múlaþing
Lyngási 12, 700 Egilsstaðir
Sími: 4 700 700
mulathing@mulathing.is
mulathing.is

áherslu á uppkaup atvinnuhúsnæðis, sérstaklega þegar stór hluti atvinnuhúsnæðis í byggðarlagi getur ekki nýst sem skyldi.

Skv. ofangreindu óskar umhverfis- og framkvæmdaráð eftir því að frumvarpið verði endurskoðað með tilliti til þessarar umsagnar.

Virðingarfyllst,
Hugrún Hjálmarsdóttir
sviðsstjóri framkvæmda

Fylgiskjöl:

Álit Múlaþings um mál nr. 216/2023 í Samráðsgátt stjórnvalda – Skýrsla um mat á þörf fyrir varnarvirki og viðbúnað vegna ofanflóðahættu á atvinnusvæðum á Íslandi, dags. 21. nóvember 2023.

Egilsstaðir, 21. nóvember 2023
Málsnúmer 202311049

Efni: Álit Múlaþings um mál nr. 216/2023 í Samráðsgátt stjórnvalda – Skýrsla um mat á þörf fyrir varnarvirki og viðbúnað vegna ofanflóðahættu á atvinnusvæðum á Íslandi

Múlaþing fagnar skýrslunni og telur að hún sé bæði ýtarleg og vel unnin og skýri stöðu atvinnuhúsnæðis á hættusvæðum með tilliti til ofanflóða. Skýrslan geti verið góður grunnur til að byggja á við áframhaldandi vinnu við undirbúning lagasetningar um frekari varnir eða aðgerðir til uppkaupa á atvinnuhúsnæði. Mikilvægt er að breyta lögum til að betur koma til móts við eigendur atvinnuhúsnæða á hættusvæðum og fagnar Múlaþing því að slíkt skuli vera loksins komið til skoðunar.

Um atvinnuhúsnæði á hættusvæðum

Múlaþing leggur áherslu á unnið verði með skipulagsáætlanir til þess að beina byggð, og þar með talið atvinnusvæðum, inn á svæði sem talin eru örugg og verður það meðal annars til skoðunar við gerð nýs aðalskipulags sveitarfélagsins sem nú er unnið að.

Fram kemur í skýrslunni að á sumum svæðum geti verið mjög erfitt og jafnvel ómögulegt að verja öll mannvirki innan þess svæðis með varnarvirkjum. Í þeim tilvikum verður til nokkurskonar kaflaskipt öryggi sem er að mati Múlaþings mjög óheppilegt. Það er líka rétt að hafa í huga að húsakostur á hættusvæðum á Seyðisfirði er að hluta til komin til ára sinna og hentar þar af leiðandi ekki starfseminni að öllu leyti eins og hún fer fram í dag.

Í sumum tilvikum gæti verið farsælla að færa núverandi starfsemi af hættusvæðum á svæði sem talin eru örugg, en byggja varnir. Slíkt þyrfti að skoða betur þar sem vinna þyrfti greiningu á þeirri starfsemi sem nú er á hættusvæði auk þess sem vinna þyrfti frummat á gerð varnarvirkja svo hægt sé að meta betur raunverulega möguleika til varnar. Slík vinna myndi þá skila niðurstöðum um möguleikana í stöðunni fyrir hvert hús/starfsemi en líka skila okkur mikilvægum upplýsingum svo hægt sé að taka á verkefninu heildstætt. Mikilvægt er að hafa möguleika á valkostum sem gætu verið hagstæðari í heildina en að byggja upp varnir sem væru í mörgum tilvikum mjög kostnaðarsamar, gagnsemi væri að einhverju leyti háð óvissu og ekki víst að kæmu að fullu gagni við allar aðstæður. Með ofangreindum aðgerðum væri stefnt að því að öll byggð á hættusvæðum færist inn á örugg svæði.

Múlaþing lýsir sig tilbúið í slíka vinnu svo hægt sé að leggja endanlegt mat á tilfærslu hluta/eða alls atvinnusvæðis af hættusvæðum. Til þess þarf þó ítarlegar greiningar enda geta niðurstöðurnar þýtt að taka þurfi íþyngjandi ákvarðanir fyrir eigendur atvinnuhúsnæðis.

Um möguleg uppkauþ á atvinnuhúsnæði

Pótt svo skýrsla þessi taki að litlu leyti á þeim möguleika um uppkauþ á atvinnuhúsnæði á hættusvæði vill Múlaþing benda á að brunabótamat og eða fasteignamat segi takmarkað um raunvirði húsa og að verði uppkauþ á stóru svæði teljum við víst að það muni ekki skila sveitarfélaginu í jafnstóru atvinnusvæði á nýjum stað. Tryggja þarf að uppbygging atvinnuhúsnæðis sé raunhæfur kostur auk þess sem best væri að tryggja að uppbygging yrði innan þess sveitarfélags (byggðakjarna) sem um ræðir.

Virðingarfyllst,
f.h. umhverfis- og framkvæmdaráðs Múlaþings

Jónína Brynjólfsson, formaður ráðsins

